

watersrandu. Povprečno so vse te družbe plačevale 25 odstotkov dividende.

L. 1897. je bilo v rudokopih 9530 belih in 69.127 črnih delavcev. Oni so dobivali od 50 do 150 gld. na teden, ti pa povprečno 36 gld. na mesec.

Zlata so od l. 1884. naprej pridelali (ako je izražamo v denarni vrednosti) v okroglih številih:

L. 1884.	gld.	120.000
" 1885.	"	72.000
" 1886.	"	408.000
" 1887.	"	2,028.000
" 1888.	"	11,604.000
" 1889.	"	17,880.000
" 1890.	"	22,428.000
" 1891.	"	35,088.000
" 1892.	"	54,492.000
" 1893.	"	65,760.000
" 1894.	"	92,004.000
" 1895.	"	102,828.000
" 1896.	"	103,236.000
" 1897.	"	139,836.000

Vidi se, da številke vedno rastejo. Največji dobiček je bil v grudnu l. 1898., znašal je namreč 19,800.000 gld. ali po teži 136.840 kilogramov.

Mislim torej, da se ni bati, da bi kmalu zmanjkalo zlata za cekine!

Transvaal meri 300.000 km² in ima poldrugi milijon prebivavcev. Od teh jih je pol milijona Kavkazov; ostali so Kafari in Indi. (Ti-le so se izselili iz Indije.) Največji in ob enem skoro jedini mesti sta Johannesburg in Pretoria.

V sredi Witwatersranda leži Johannesburg. To je glavno mesto za zlato, središče vsega bogastva dežele. Kakor je bilo že rečeno, še pred desetimi leti tega mesta ni bilo; danes šteje okoli 100.000 prebivavcev.

Evropec, bodi še tako razvajan, dobi lahko tu vsega, česar si poželi. Čeravno je vladni —

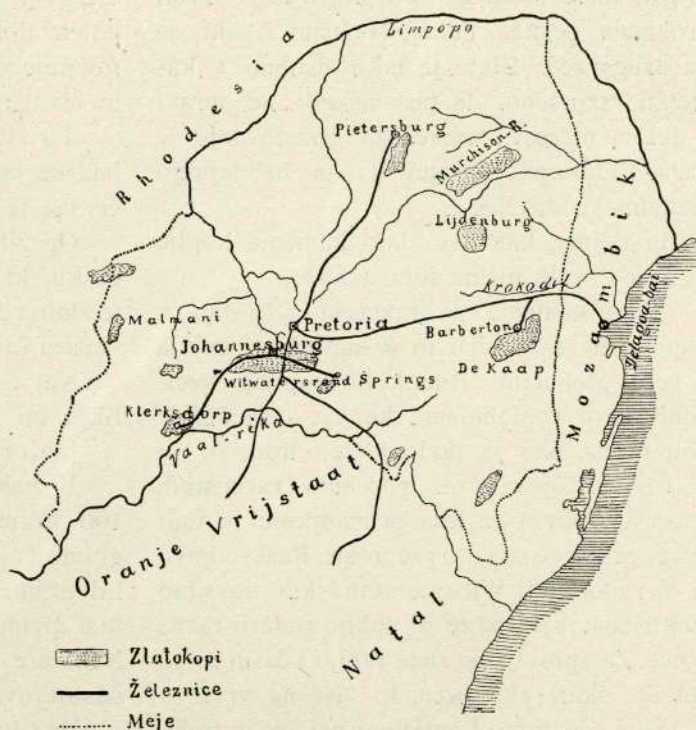
kot narodni — jezik tu holandski, vendar ga slišiš v Johannesburgu le malo. Občevalni jezik je angleški, s tem se lahko v Johannesburgu vse opravi. Poleg angleščine slišiš tu malone jezike vseh narodov, kakor so tudi prebivavci mesta iz vseh narodov sveta.

Mesto ima jako široke ceste, ki se pravokotno ali navpično stekajo druga v drugo. V sredini mesta so velike, krasne palače. Velikanska stavba v mestu je pošta, kar je pač umevno, saj potrebuje mesto s tako živahnim in ogromnim prometom velikanskega poštnega poslopja.

Tudi uradna poslopja so vkusne, velike hiše.

Pravcate palače so pa poslopja, v katerih se shranjuje in prodaje zlatnina. Pred vsem se odlikuje borza, nadalje banke, katerih je v mestu 18, in pa razna zavarovalna društva. Med temi je posebno znamenito „The Mutual“.

V mestu je 13 cerkvá. Najlepša med njimi je katoliška s kongregacijo oo. oblátov. Ti redovniki imajo tukaj lepo šolo; kdor jo dobro prebije, lahko vstopi na evropsko vseučilišče, kakor iz gimnazije.

Zemljevid transvaalske republike.